

Příloha - Opak technologické neutrality - Body ve stávající, či navrhované odpadové legislativě, které vnímáme jako body podporující vybranou technologii na úkor jiných.

Preambule

ČAOH podporuje nalezení řešení, kdy bude splněn požadavek EU na omezení skládkování. S ohledem na evropské recyklační cíle ČAOH podporuje jako prioritu nastavení zákona dle odpadové hierarchie. Tzn. podporujeme takové nastavení, které při nízkých, efektivních a akceptovatelných nákladech zajistí splnění evropských recyklačních cílů a dalších cílů z balíčku. ČAOH nepodporuje skládkování. Jsme pro zavedení vyhlášených evropských recyklačních cílů do zákona. Jsme pro intenzifikaci uličního sběru, tím pro co největší redukci množství SKO, pro další zpracování SKO formou třídění a pro nasměrování energeticky bohaté frakce SKO na energetické využití. ČAOH podporuje energetické využití upravených odpadů, a to po zajištění Evropou požadované míry recyklace. Energetické využití odpadů lze zajistit ve spektru efektivních technologií. ČAOH respektuje, že spalovny jsou environmentálně bezpečná zařízení na vysoké technologické úrovni. Jisté mohou být součástí budoucího řešení OH v ČR (tak jako jsou doposud). Zároveň je třeba dodat, že mají nevýhodu vysokých investičních a provozních nákladů a co je ještě podstatnější, jsou na předposledním místě odpadové hierarchie.

Konkrétní body:

- 1. Respektujeme potřebu omezení skládkování. Trendy odklonu odpadů ze skládek v ČR jsou v tomto směru pozitivní. ČR navíc, nad rámec platné legislativy EU, zakotvila v zákoně zákaz skládkování směsného komunálního odpadu, a to již k roku 2024 (novelou v roce 2014).** ČR tak má omezení skládkování o 6 let dříve než navrhuje EU, která navíc skládkování nezakazuje, ale omezuje jej na 10 %, a to u komunálních odpadů. Nyní jsou navíc do legislativy navrhovány další výrazně omezující povinnosti s účinností prakticky již nyní. Tyto nové povinnosti a omezení nemají faktický pozitivní vliv na zlepšení životního prostředí. De-facto jen citelně zdražují původcům náklady za odpady, které často ani jinde než na skládce, dle evropské legislativy skončit nemohou. Jde např. o opatření týkající se výrazného omezení TZS, návrhy týkající se změn systému výběru poplatků, navrhované zpoplatnění výrobků využívaných k zabezpečení skládek, apod.
- 2. Návrh novely vyhlášky č. 294/2005 Sb. – definice, co je tříděný komunální odpad, resp. kdy se SKO považuje za vytříděný, příloha č. 5 bod B 3:** „*Neupravené směsné komunální odpady pouze, pokud byly při jejich shromáždění vytříděny nebezpečné složky komunálního odpadu, komodity určené ke zpětnému odběru podle § 38 odst. 1 zákona a zajištěno oddělené soustředování využitelných složek podle § 16 odst. 1 písm. b) a § 17 odst. 3 zákona. V případě obecního systému nakládání s komunálním odpadem se považuje podmínka vytřídění jednotlivých složek za splněnou, pokud je v obci zajištěno oddělené soustředování složek komunálního odpadu v rozsahu § 17 odst. 3 zákona.*“ – opatření je výhodné pro spalovny a naopak je zcela nevýhodné pro technologické třídění, zpracování odpadů a recyklaci. Opatření je velmi obtížně akceptovatelné z hlediska odpadové hierarchie a evropských recyklačních cílů.
- 3. Vyhláška č. 294/2005 Sb. § 12 odst. 1 –** aktuální návrh změny tohoto bodu způsobuje, že nelze využít podsítnou frakci z třídění odpadů, tedy z mechanicko-fyzikální úpravy odpadu na terén (např. na rekultivace lomu, apod.), ani její poměrnou část. Odpad se dle našeho názoru za účelem jeho využití musí a má posuzovat podle skutečných vlastností a ne pouze podle obecného zatřídění.
- 4. Vyhláška č. 294/2005 Sb. –** přísně nastavený parametr AT4 pro možnost uložení zbytkového odpadu na skládku. V situaci, kdy prakticky všechny skládky jsou vybaveny systémem odplynění, přestává být environmentální aspekt tohoto ukazatele z odborného hlediska dostatečně přesvědčivý. Necht' je parametr AT4 definovaný, ale v realistické hodnotě.
- 5. Návrh novely vyhlášky č. 294/2005 Sb. -** nastavení parametru výhřevnosti na 4 MJ/kg (pro příklad Německo má hodnotu 6 MJ/kg; Finsko 6 MJ/kg; Itálie 13 MJ/kg) - opatření výhodné pro spalovny a silně omezující a zdražující technologické třídění odpadů.
- 6. Absence vyhlášky k palivům z odpadů –** okolní státy mají vyhlášku již připravenou, Itálie ji má již od roku 2013 schválenou ze strany Evropské komise; paliva z odpadů však mohou být konkurencí pro nové spalovny; stav kdy, vyhláška není schválena (diskuze probíhá již 3 roky) je výhodný pro spalovny a zbytečně omezující pro technologie výroby a využití TAP.
- 7. Výrazné zpřísnění množiny povinností nad rámec legislativy EU týkající se využívání kalů z ČOV na zemědělské půdě –** všechny dotčené sektory (zemědělci, vodárenství a odpadáři) se nyní shodují a vyjádřily to

svým dopisem ministru ŽP, že aktuální kroky MŽP znemožní využití kalů na půdě a nasměrují je do nákladných spaloven; cena vodného a stočného by však dle SOVAK v takovém případě značně narostla. **Opatření je výhodné pro spalování kalů a zásadně omezující pro materiálové využití kalů.**

8. **Návrh nového zákona - § 7 odst. 1 písm. m) definice materiálového využití** – přepracování na výrobek – palivo z odpadu však není dle definice návrhu nového zákona materiálové využití.
9. **Návrh nového zákona § 28 odst. 8** – nastavení parametru výhřevnosti na 4 MJ/kg ve vztahu k omezení skládkování (*pro příklad Německo má hodnotu 6 MJ/kg; Finsko 6 MJ/kg; Itálie 13 MJ/kg*) - opatření **výhodné pro spalovny a silně omezující a zdražující technologické třídění odpadů.**
10. **Text POH ČR bod 3.3.1.1.1. cíl definovaný k nakládání s SKO** (souvisí i s bodem č. 2 tohoto materiálu) - Směsný komunální odpad (po vyřídění materiálově využitelných složek, nebezpečných složek a biologicky rozložitelných odpadů) zejména energeticky využívat v zařízeních k tomu určených v souladu s platnou legislativou. **Opatření popírá technologickou neutralitu, kdy de-facto pouze přesouvá doposud skládkovaný odpad do spaloven a jde tak proti základním myšlenkám balíčku k oběhovému hospodářství i proti odpadové hierarchii a doporučením EP i EK.** V tomto směru a ve vztahu k potřebě omezení skládkování je s podivem, že se zákon nezabývá poměrně vysokým podílem nespalitelných odpadů, které prakticky z každé spalovny (ZEVO) vycházejí v míře cca 30%. Tyto odpady je často, s ohledem na jejich vlastnosti, nutné zařadit jako nebezpečný odpad a uložit je na skládku.
11. **Kompetence KÚ k nevydání souhlasu k provozu zařízení § 74 odst. 2 s odkazem na POH** – toto je akceptovatelné jen v případě poskytování dotací. V případě, že subjekt splní všechny zákonné podmínky a nechce dotace, pak KÚ nemá mít možnost mu souhlas nevydat. **Zde právě může dojít k výrazné státní podpoře vybraných technologií a de-facto k zákazu technologií politicky nepreferovaných, byť v odpadové hierarchii výše postavených.** Což je nepřipustné. Obavy z možného zneužití státní moci v technologickém a konkurenčním boji se již bohužel konkrétně projeví v textu některých POH krajů. V tomto směru proto velmi reálně hrozí státu i žaloby a arbitráže za poškození proběhlých investic, apod.
12. **Ekonomické nástroje nového zákona o odpadech – příloha č. 8:**
 - a) Navrhované **extrémní navýšení poplatku za využitelné odpady na 1850 Kč** v situaci, kdy ČR má již jako jeden z pouhých 7 států v EU zákaz skládkování odpadu (2024), a to 6 let dříve než EU navrhuje jeho omezení na 10 % (2030).
 - b) Navrhovaná **extrémní míra poplatku za NEVYUŽITELNÉ odpady na 1350 Kč** (nejvyšší v EU); toto opatření nemá vůbec žádný pozitivní environmentální dopad; opatření má jen negativní ekonomický dopad na původce odpadů (obce, občany, firmy), kteří odpad platí; stát silně riskuje, že nevyužitelné odpady budou kvůli zcela zbytečnému extrémnímu zdanění končit mimo zabezpečená zařízení – vznik černých skládek; ostatní státy nastavují významně větší degeneraci u odpadů nevyužitelných (výrazně nižší poplatky), protože je zájem těchto států, aby s odpady bylo naloženo v souladu se zákonem, nikoli, aby původci byli motivováni vymýšlet ne zcela legální cesty, aby se vyhnuli zbytečnému extrémnímu zpoplatnění.
 - c) **Oba poplatkové parametry jsou vysoce výhodné, či prakticky nezbytné pro jedinou technologii, a to spalovny komunálních odpadů, tedy ZEVO.** Tyto technologie by bez uvedeného ekonomického nastavení nebyly schopny ekonomicky rentabilního provozu, a to zejména s ohledem na konkurenci ostatních levnějších technologií. Levnější technologie však nikdo při tomto nastavení nepostaví, protože takové nastavení eliminuje reálnost a ekonomickou smysluplnost technologických linek na třídění a úpravu odpadů. Dalším důvodem je skutečnost, že potřeba odpadů do případných nových spaloven je v řádu stovek tisíců tun a spalovny potřebují odpad výhřevný (obsahující nevytříděné energeticky bohaté složky – papír, plasty, BRKO). Zpracovatelské technologie proto v případě výstavby dalších spaloven ani nemohou mít prostor k realizaci – nebude dostatek odpadů (spalovny jsou centralistická zařízení – berou odpad z celého regionu) a směsný odpad nebude vhodné třídít, protože by to omezovalo výhřevnost ve spalovnách.
13. **Reálná možnost výstavby nových spaloven v regionech je však velmi omezená.** Drtivá většina lokalit požaduje referendum k výstavbě spalovny. Není příliš reálné předpokládat, že takové lokální referendum by dopadlo pozitivně pro výstavbu. Dále jsou zde rizika soudních sporů, žalob nevládních organizací, apod. **Navržené ekonomické nastavení v zákoně (preferující spalovny) tak může způsobit to, že odpady budou v roce 2024 končit ve velkém např. v německých energetických zdrojích, což objektivně nemusí být pro ČR nejvhodnější varianta.**
14. **Návrh řešení** – popsané body posunout do roviny technologicky neutrální tak, aby bylo realistické a možné vybrat si jakožto investor různé typy technologií, jak nakládat s odpady. Zejména by zájem státu mělo být to, aby v rámci technologické neutrality a ekonomického nastavení bylo smysluplné stavět technologie, které ČR pomohou ke splnění vysokých evropských recyklačních cílů. **Klíčovým zájmem státu by pak mělo být to, aby jakékoli budoucí řešení cílící splnění evropských cílů, bylo pro občany a všechny původce odpadů co nejméně nákladné. Navrhovaný zákon v tomto směru však jde zcela opačnou cestou.**